

Oponentský posudek dizertační práce MUDr. Anny Šváchové s názvem:

"Soudobé možnosti ošetření zubního kazu v dočasném chrupu".

V předložené práci se řeší snad nejdůležitější a nejožehavější problematika v současné klinické stomatologické praxi. Ošetřování dětí včetně těch nejmenších pacientů totiž přešlo do rukou soukromých stomatologů, z nichž většina nemá žádoucí zkušenosti s péčí o malé pacienty, a to se projevuje i rostoucím odesláním dětí již s devastovaným dočasným chrupem na specializovaná dětská oddělení stomatologických klinik. Paní doktorka Šváchová, jako dlouholetá aktivní lékařka dětského oddělení Stomatologické kliniky v Plzni, úspěšně využila svých zkušeností a podává ucelený, bohatě dokumentovaný a zcela informativní přehled problematiky se současným kritickým rozbohem a s návrhem vhodných řešení.

Práce má 130 stran, je rozdělena na část teoretickou, experimentální, klinickou, přehledný soubor a seznam literatury jednak použité, jednak vlastní publikované. O pečlivosti zpracování svědčí dokumentace: 51 tabulek, 26 obrázků a 20 grafů. Rozsáhlou teoretickou přípravu dokumentuje zpracování 140 literárních zdrojů. Obdivuhodná je její publikační činnost v této problematice: 11 prezentací, 2 presentace posterové, 3 publikace včetně jedné v zahraničním časopise, 1 patent a 2 granty, ve kterých byla jako hlavní řešitel.

Teoretická část, zabývající se současným stavem problematiky zubního kazu u dětí a přehledně uvádí nové poznatky z histologie kazu a reparace dentinu. V centru pozornosti současné stomatologie jsou i vyšetřovací metody zubního kazu, autorka neopomněla uvést i výrazné změny v indikaci taktilního vyšetření zubním pátradlem. Přínosem práce je zpracování nejčastěji používaných tradičních a nejnovějších preparací, které často rozhodují i o vytváření vztahu dítěte k orálnímu zdraví. Nechybí ani posouzení nově zaváděné metody chemickomechanické preparace a hodnotící pohled na indikace nových výplňových materiálů v pedostomatologii.

Experimentální část prezentuje zajímavé zobrazení rozdílů na preparovaných zubní tkáních při jednotlivých preparačních technikách a to ruční, rotační a chemickomechanické.

V předkládané studii se potvrdil všeobecně uváděný poznatek o největší ztrátě zdravých zubních tkání u preparace rotační a nejmenší u chemickomechanické techniky. Pozornost budí studie preparovaných stěn pomocí sledování makroskopického a světelným mikroskopem. Velmi zdařilé jsou zobrazení v řádkovacím mikroskopu dokumentující odlišnosti sledovaných preparací na výskyt smear layeru, na ústí dentinových tubulů, znázornění peritubulárního a intertubulárního dentinu. Experimentální část je dobře koncipovaná a její metodika může být východiskem pro rozsáhlejší výzkum.

Klinická část je dle očekávání nejobsáhlejší. Sledovaný soubor je statisticky průkazný, podíl dívek a chlapců vyvážený. Zvolené škály hodnocení jsou signifikantní a objektivní. Výsledky modifikovaných kritérií USPHS jsou výstižné a dobře srovnatelné. Zastoupení hodnocených výplňových materiálů je pro dočasné zuby dostatečné.

Pro posuzování výsledků jsou zvoleny důležité charakteristiky souboru a jejich korelace: věk, spolupráce, hygienická úroveň, typ, rozsah a lokalizace výplně a použitý materiál. Získané výsledky jsou přehledně uvedeny v tabulkách a grafech. Zajímavou sondou do problematiky kvality a retence výplní je i rozbor příčin selhání víceploškových výplní celkově a ve vztahu použitého výplňového materiálu bez ohledu na časový faktor. Klinická studie byla doplněna reprezentativním histologickým vyšetřením pomocí světelné a elektronové mikroskopie. Sledované korelace jsou přehledně znázorněny v tabulkách a informativních grafech.

Předložená práce svědčí o vysoké odborné úrovni autorky. Členění na část teoretickou, experimentální a klinickou je proporcionální. Všechny cíle (1. Porovnání preparační metody používané při ošetření kazu dočasných zubů, 2. Zjistit klinickou úspěšnost výplňové terapie, 3. Analyzovat příčiny selhání výplní) jsou splněny beze zbytku. Výsledky jsou přesně a výstižně formulovány v závěrečné kapitole. Pro klinickou praxi mají velký význam uváděné závěry, jejich aplikace v denní praxi mohou být cenným vodítkem pro zkvalitnění péče o nejmenší pacienty naší populace.

Mám jen několik drobných připomínek:

1. některé používané zkratky nebyly uvedené v přehledné tabulce zkratk

2. v textu není upřesněno používání pojmů terciální a recidivující kaz
3. při uvádění dokumentace ze světelného mikroskopu není uvedeno zvětšení.

Závěrečná otázka: zajímá mne vlastní koncepce autorky pro zlepšení péče o dočasný chrup, abychom mohli splnit nejbližší cíle WHO.

Tyto nepodstatné připomínky a otázky nemají zásadní charakter, neubírají nic na uváděné vysoké odborné úrovni předkládané práce a proto mohu prohlásit, že

paní MUDr. Anna Šváchová splnila všechny podmínky pro zpracování úspěšné dizertační práce, a proto doporučuji práci k obhajobě.

Doc. MUDr. Květoslava Nováková, CSc.,
Klinika zubního lékařství FN a LF UP Olomouc
Palackého 12
772 00 Olomouc

V Olomouci dne 9.5.2006